

ಹಿಮಾಲಯದ ತಪ್ಪಲಿನ ಭೂರ್ಜ್ ವೃಕ್ಷಗಳು

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಾಳೆ ಮರಗಳಿದ್ದಂತೆ, ಉತ್ತರ ಭಾರತದವರಿಗೆ ಈ ಭೂರ್ಜ್ ವೃಕ್ಷ. ಹಸುರು ಮುಕ್ಕಳಿಸುವ ಈ ವೃಕ್ಷಗಳು, ಹಿಮಾಲಯದ ಇಳಿಜಾರುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಪುಲವಾಗಿವೆ.

ಪ್ರಾಚೀನರಿಗೆ ಬರೆಯಲು ಇಂದಿನಂತೆ ಹಾಳೆಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಮರಗಳ ತೊಗಟೆ, ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬರವಣಿಗೆ ಇಲ್ಲವೇ ಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಾಳೆ ಮರಗಳು ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲವಾಗಿದ್ದರೆ, ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಭೂರ್ಜ್ ವೃಕ್ಷಗಳು.

ಹಿಮಾಲಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಭೂರ್ಜ್ ವೃಕ್ಷದ ಕಾಂಡದಿಂದ ಸುಲಿದು ತೆಗೆಯುವ ತೆಳು ತೊಗಟೆಯೇ ಹಿಂದಿನವರಿಗೆ ಬರೆಯುವ ಹಾಳೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಭೂರ್ಜ್ ವೃಕ್ಷ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಬಸರಿ ಮರದಂತಿರುತ್ತದೆ. ಅತಿ ಎತ್ತರವೂ ಅಲ್ಲ, ಗಿಡ್ಡವೂ ಅಲ್ಲ. ಎಲೆಗಳು ಹಸುರು ಮುಕ್ಕಳಿಸುವಂತಿರುತ್ತವೆ. ಕಾಂಡದಲ್ಲಿನ ತೊಗಟೆ ಪದರುಪದರಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಬಲು ಸುಲಭ. ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ವಾಯುವ್ಯ ಭಾಗದ ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತಶ್ರೇಣಿಗಳ ಇಳಿಜಾರುಗಳ ಹಿಮದಲ್ಲಿ ಈ ಭೂರ್ಜ್ ವೃಕ್ಷಗಳು ವಿಪುಲವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಭೂರ್ಜ್ ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ 'ರಾಗಾ ಮರಗಳು' ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ರಾಗಾ ಮರಗಳ ತೆಳು ತೊಗಟೆಯನ್ನೇ 'ಭೋಜ ಪತ್ರ'ವಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನರು ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಭೂರ್ಜ್' ಶಬ್ದವನ್ನು 'ಲೇಖನ', 'ಲಿಖಿತ ದಾಖಲೆ' ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಇದರ ಹೆಸರು *Betula*. ಇದು ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಶಬ್ದ. ಇದರ ಮೊದಲ ಬರವಣಿಗೆಯ ಹಾಳೆಗಳು ನಮಗೆ ಕ್ರಿಸ್ತಶಕದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಈ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ನುಣುಪು ಮಾಡಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಎಣ್ಣೆ ಲೇಪಿಸಿ ಲೇಖನಿಯಿಂದ ಮಸಿಯಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರನ ಆಕ್ರಮಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ

■ ಡಾ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಕುಂಬಾರ

(ಕ್ರಿ.ಶ. 326) ಭಾರತೀಯರು ಭೂರ್ಜ್ ವೃಕ್ಷದ ತೊಗಟೆಯನ್ನು ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಕರ್ಟಿಯಸ್ ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅಗಲ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು ಉದ್ದವಾಗಿರುವ ಕೆಲವು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಇವುಗಳಿಗೂ ಗ್ರೀಕರ ಪೆಪಿರಸ್ ಸುರುಳಿಗಳಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದಿರಬೇಕೆಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಇವು ತಾಳೆಗಿರಿಯ ಮಾದರಿಯನ್ನೇ ಹೋಲುತ್ತವೆ. ಮೊದಲು ಎರಡು ಮಡಿಕೆಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಮಡಿಕೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಪುಸ್ತಕದ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ರಚಿಸುವ ವಿಧಾನ ಆಮೇಲೆ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂತು.

ಇದರ ತೊಗಟೆ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಅಪರೂಪದ ಚರ್ಮದ ಹೊದಿಕೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವುಗಳ ಹೊರ ಆಕಾರ

ನೋಡಲು ಮರದ ಹಲಗೆಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಖೋಟಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಬರೋಷ್ಟೀ ಲಿಪಿಯ ಧಮ್ಪದ (ಕ್ರಿ.ಶ. 2-3) ಪತ್ರವು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದದ್ದು. ಸಂಯುಕ್ತಗಮ (ಕ್ರಿ.ಶ. 4) ಮತ್ತು ಬಬರ್ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು (ಕ್ರಿ.ಶ. 5) ಕೂಡ ಭೂರ್ಜ್ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿವೆ.

ಶಾರದಾ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಭೂರ್ಜ್ ಪತ್ರದ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿರುವ ಮಹಾಭಾರತದ 'ಆದಿಪರ್ವ'ದ ಪ್ರತಿ ತುಂಬಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧ. ಕಾಳಿದಾಸನ 'ವಿಕ್ರಮೋರ್ವಶೀಯ'ಯ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಭೂರ್ಜ್ ಪತ್ರ ಲಿಖಿತವೊಂದರ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಬಹುಪಾಲು ಭೂರ್ಜ್ ಪತ್ರದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು 15ನೇ ಶತಮಾನದ ಈಚಿನವುಗಳೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡಲಾಗಿದೆ. ಬಹು ಉಪಯೋಗಿಯಾದ ಈ ವೃಕ್ಷದ ಬೊಡ್ಡೆಯನ್ನು ಅಲಂಕಾರಕ್ಕಾಗಿ, ಡ್ರಮ್‌ಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಎಲೆಯನ್ನು ಆಯುರ್ವೇದ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಔಷಧಿಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಷ್ಯಾ ದೇಶ ಈ ಮರವನ್ನು 'ರಾಪ್ಪಿಯ ವೃಕ್ಷ'ವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದೆ.

ಹಿಮಾಲಯ ಚಾರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭೂರ್ಜ್ ಮರಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಅನುಭೂತಿ. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಿಂದ ಹೋದವರಿಗೆ ಈ ಮರಗಳು ಬೆರಗಿನಂತೆ, ಬೆಡಗಿನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಶಾಂತವಾದ ಈ ತಾಣದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಚಲಿಸುವ ಮೇಘಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ದುಷ್ಯಂತನ ಅಗಲವಿಕೆಯ ವಿರಹ ವೇದನೆಯಿಂದ ಶಾಕುಂತಲೆಯು ಮೇಘದೂತರ ಮೂಲಕ ಪ್ರೇಮ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಈ ಭೂರ್ಜ್ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಕಳಿಸಿರಬಹುದೇ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಇತಿಹಾಸದ ದಾಖಲೆಗೆ ಒದಗಿಬಂದ ಈ ಭೂರ್ಜ್ ಪತ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ಒಡಗಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಏನೇನು ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿವೆಯೋ?

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿ: feedback@sudha.co.in